

МІСТА ТУРЕЧЧИНИ

Найбільшими містами Туреччини є Стамбул, Анкара та Ізмір. Головним курортним містом Туреччини є Анталія.

Анкара (Ankara) – столиця Турецької Республіки. Населення міста складає більше 4 мільйонів чоловік. Анкара – друге за розміром місто Туреччини після Стамбулу.

Місто розташоване на Анатолійському плоскогір'ї, у місці злиття річок Анкара і Чубук.

За свою багатовікову історію нинішня столиця Туреччини пережила цілу низку зльотів і падінь. Статус Анкари як столиці веде свій початок від III ст. до н.е., коли кельти уперше проголосили Анкару столицею своєї держави. Тоді ж закріпилася й назва міста – у той час воно звучало як «Анкіра», що означало «якір». Анкара багато разів переходила від одного правителя до іншого, і в різні часи нею правили і римляни, і візантійці, і турки-сельджуки.

За часів імперії Османа Анкара у 1402 році перейшла під управління турецького султана Йилдирима Беязита (Yıldırım Beyazıt) й залишалася важливим турецьким містом аж до початку Першої світової війни.

До XIX століття значення Анкари, яка колись була найважливішим в Туреччині центром торгівлі, що знаходився на перетині торгових шляхів караванів, значно знизилося. Відродженням Анкари як важливого для Туреччини центру торгівлі можна вважати той час, коли Мустафа Кемаль Ататюрк вибрав Анкару місцем своєї дислокації, звідки він керував військовими діями під час визвольної війни турецького народу.

Згодом саме той факт, що керівництво військовими діями під час Національно-визвольної війни турецького народу велось з Анкари, а також зручне стратегічне розташування міста спонукали Ататюрка до того, що 13 жовтня 1923 року Анкара була оголошена столицею молодої Турецької Республіки.

У старій частині Анкари збереглися старовинні пам'ятники архітектури різних цивілізацій, що населяли цю територію у різні часи. Також у столиці Туреччини є прекрасні музеї, деякі з яких розташовані всередині оновлених будівель епохи Османа. Найзначиміший з них – Музей анатолійських цивілізацій (Anadolu Medeniyetleri Müzesi), що є третім по важливості

археологічним музеєм в Європі після Лувру в Парижі і Британського музею в Лондоні.

Нове місто знаходиться на південь від Старого. Центральним пам'ятником Нового міста є мавзолейний комплекс Ататюрка (Anıtkabir). Тут зберігається саркофаг Мустафи Кемалю Паши – першого засновника й правителя Турецької Республіки.

Сьогодні Анкара – сучасне процвітаюче місто, центр політичного життя Туреччини. Тут знаходяться парламент країни і резиденція глави держави.

**Чи знаєте ви,
що...**

✓ Згідно легенди місто Анкара було засноване у 7 столітті до н.е. фрігійським царем Мідасем.

✓ У 1923 році під час проголошення Анкари столицею нової Турецької Республіки кількість її населення складала 16 000, тобто це було невелике провінційне містечко.

✓ Після будівництва нових сучасних злітно-посадкових смуг аеропорт Есенбога в Анкарі був ухвалений NASA як резервне місце посадки для американського космічного човника Space Shuttle.

✓ Від назви міста Анкара (Анкіра, Ангора) походять ангорська кішка, ангорський кролик, ангорська коза.

Стамбул (İstanbul) – найбільше місто Туреччини й одне з найбільших міст світу, найбільший у Туреччині морський порт і транспортний вузол, великий промислово-торговий і культурний центр Туреччини. Колишня столиця Римської, Візантійської й Османської імперій. Розташований на берегах протоки Босфор (İstanbul Boğazi), Стамбул знаходиться одночасно в двох частинах світу – Європі та Азії.

Після міжнародного визнання Турецької Республіки в 1923 році, столицею Туреччини стало місто Анкара, але при цьому Стамбул так і залишився промисловим, культурним і торговим центром Туреччини.

Історики утруднюються назвати точну дату заснування Стамбулу, але більшість з них вважає, що Стамбул був заснований приблизно у 667 році до н.е. першими грецькими поселенцями з Мегари та називався Візантій. Потім у 330 році н.е. місто було перейменоване у Новий Рим, і тільки з 450 року н.е. воно стало називатися Константинополем.

Вдале географічне і стратегічне положення сприяло бурхливому розвитку торгівлі й процвітанню міста. Місто контролювало Босфор і, відповідно,

торгові шляхи з Європи до Азії і з Чорного моря до Егейського. Але завдяки такому важливому положенню, місто багато разів піддавалося нападам.

11 травня 330 року римський імператор Костянтин офіційно переносить столицю Римської імперії до міста на Босфорі і нарікає його Новим Римом, а згодом – Константинополем. Після розпаду Римської імперії Константинополь стає столицею

Візантійської імперії.

У 1453 році, коли місто було завойоване турками, султан Мехмед II (Fatih Sultan Mehmet) проголосив місто столицею Османської імперії. Після захоплення османськими турками Єгипту у 1517 році багато ісламських реліквій було перевезено з Каїра до Стамбулу. Таким чином, Стамбул стає центром ісламського світу – халіфату.

Сьогодні населення Стамбулу вже наближається до 17 мільйонів жителів. Місто продовжує активно рости і розвиватися, і щорічно Стамбул відвідує більше 6 мільйонів туристів.

Стамбул також є найбільшим науковим і освітнім центром Туреччини. Тут є цілий ряд університетів, різних наукових товариств і всесвітньо відомих бібліотек.

Найбільші музеї міста: мечеть Султанамет або Блакитна мечеть (Sultanahmet Camii), Мечеть Сулейманіє (Süleymaniye Camii), Музей Святої Софії (Aya-Sofya Müzesi), Стамбульський археологічний музей (İstanbul Arkeolojik Müzesi), Музей живопису і скульптури (İstanbul Resim ve Heykel Müzesi), Музей-палац Топкапы (Топкапі Сарayı), Мозаїчний музей (İstanbul Mozaik Müzesi), Музей турецької і ісламської культури (İstanbul Türk ve İslam Eserleri Müzesi), Музей східної культури (Eski Şark Eserleri Müzesi), Муніципальний музей (Büyükşehir Belediyesi Şehir Müzesi), палац Долмабахче (Dolmabahçe Sarayı) та ін.

Чи знаєте ви, що ...

- ✓ Стамбул є єдиним містом у світі, що міститься одразу на двох континентах.
- ✓ Кожен п'ятий житель Туреччини живе в Стамбулі.
- ✓ Стамбул, як і Рим, засновано на семи пагорбах.
- ✓ Кожен рік у Стамбулі з'являється близька 30 нових вулиць.

✓ У Стамбулі знаходиться найстаріший у світі – після лондонського та н'юйоркського – метрополітен. Його було побудовано у 1875 році. Протяжність метрополітену – всього 573 метри.

✓ Детектив відомої англійської письменниці Агати Крісті «Вбивство в «Східному експресі» написано у готелі Пера Палас у Стамбулі.

✓ Капалічарши (Kapalıçarşı) чи Гранд Базар – є найбільшим й найстарішим критим ринком у світі, він налічує більше 3 000 крамниць.

✓ Стамбул було вибрано культурною столицею Європи в 2010 році.

✓ Чотири бронзових коня, що прикрашають сьогодні собор св. Марка у Венеції, були вивезені хрестоносцями з Константинополя у 13 столітті.

✓ Турки відомі своєю любов'ю до чистоти. У Середньовіччі в Стамбулі було більше, ніж 1 400 громадських туалетів, незважаючи на те, що їх не було навіть у палацах Франції та інших європейських містах.

✓ Стамбул – єдине місце, де храми обігріваються лазнями. Ще в 16 столітті османські архітектори спланували відведення теплої води так, щоб вона спочатку проходила під долівкою мечетей.

✓ На території Стамбулу, де більшість населення становлять мусульмане, міститься резиденція Вселенського Патріарха й центр Константинопольської Православної Церкви.

✓ Християнство до Київської Русі прийшло саме з Константинополя (теперішнього Стамбулу).

Ізмір (İzmir) – це третє за розміром місто Туреччини й другий за розміром порт країни після Стамбулу. Нині Ізмір є одним з найважливіших міст Туреччини, що грає стрижневу роль у сучасному турецькому житті.

Ізмір – дуже давнє місто. Історія Ізміру йде коренями у далеке минуле та починається десь у третьому тисячолітті до нашої ери, що підтверджено численними історичними дослідженнями й археологічними розкопками. Складна і багата на події історія Ізміру тривала аж до 1076 року н.е., коли шах Куталмишоглу Сулейман (Kutalmışoğlu Süleyman Şah) уперше підкорив місто на користь турок.

Упродовж тисячоліть місто зберігало свій переважно елліністичний (грецький) характер, аж до 1922 року, коли стався конфлікт між турками і

греками. Після цього місто стало важливим промисловим і культурним центром молодій Турецькій Республіці.

У наші дні Ізмір з кожним роком все більше проявляє незалежний характер сучасного європейського міста. Населення Ізміру теж росте з кожним роком і нині наближається вже до 4 млн. жителів.

Чи знаєте ви, що...

✓ Стародавня назва Ізміру – Смірна.

✓ Ізмір(Смірна) — одне з древніх міст, що претендує на право називатися батьківщиною Гомера.

✓ У грудні 2013 року планується завершити будівництво Folkart Towers – веж-близнюків, які увійдуть у п'ятірку найбільш високих веж-близнюків у Європі.

✓ Багато вулиць в Ізмірі не мають назви, а позначаються номерами. Наприклад, вулиця 3645.

Анта́лія (Antalya) – місто-курорт і порт на півдні Туреччини, адміністративний центр провінції Анталія. Населення міста – 1 510 500 чоловік (2012 р.) і до двох мільйонів чоловік у літній період. Нині Анталія поділена на старе і нове місто. Хоч Анталія і є одним з наймолодших курортів Туреччини, проте по праву вважається столицею туризму Туреччини.

Місто було засновано у 159 році до н. е. і спочатку називалося Атталія. Довгий час Анталія була володінням Риму, потім Візантії. Економічний занепад регіону настав в VIII столітті, після руйнівного землетрусу, набігів арабів (VII – VIII вв.) і морських піратів. У 1080-і роки в регіоні почав поширюватися іслам (після вторгнення турок-сельджуків).

На початку XIII століття, з початком смути у Візантії, сельджуки підкорюють Анталію й прилеглі території. У 1423 році Анталію підкорюють турки-османи.

На неповторний зовнішній і культурний вигляд Анталії вплинули багато культур. Тут переплітаються пам'ятники часів Римської та Візантійської імперій з архітектурою Сходу. З одного боку Анталію оточують гори, з іншої – Середземне море.

Дивовижна природа цих місць, прекрасні пляжі, блакитне море, буйна рослинність, процвітаюча у чудовому середземноморському кліматі, незвичайні водойми й природні водоспади Анталії у поєднанні з розвиненою інфраструктурою роблять цей регіон популярним місцем відпочинку. В околицях Анталії можна відвідати руїни античних міст і останки древніх храмів. Огляд Анталії розпочинають з так званого «старого міста» – Калеічі (Kaleiçi). Серцем його є старий порт, який був основою оборонної системи міста. Символ Анталії – мінарет Йівлі (Yivli Minare) заввишки 38 метрів – розташований у самому центрі міста.

Чи знаєте ви, що...

✓ Згідно легенди цар Аттлас наказав своїм підданим знайти найкрасивіший край у світі. Його наказ було виконано. Було знайдено рай на землі. На цьому місці цар побудував місто та назвав його Атталейя.

✓ У 334 році до н.е. Анталію захопив Олександр Македонський.

✓ У 133 році до н.е. місто було завойоване римлянами й стало зимнею резиденцією імператора Адріана. Ворота Адріана ще й досі збереглися у старій частині міста.

✓ Із Анталії (що у Біблії іменується Атталією) вирушив у свою першу подорож у якості місіонера св. Павло.

✓ Влітку в Анталії можна позагорати на прекрасних чистих пляжах Середземномор'я, а взимку насолодитися катанням на гірських лижах.

✓ Першим тематичним готелем в Анталії стає готель «Торкарі Palace» (1999), що імітував знаменитий султанський палац у Стамбулі. Згодом було побудовано готель «Kremlin», що відтворює споруди Кремля, і готель «Venezia Palace», який спроектовано у венеціанському стилі.

Турки кажуть:

Якщо Батьківщина не гарна – переїжджай, якщо сусід поганий – вибирай. (Турецька народна мудрість)

Той, хто бачив Стамбул хоч раз у житті, помре чи то йдучи до Стамбулу, чи то у Стамбулі, чи то з туги за Стамбулом. (Іранська народна мудрість)

Я бачив багато людей, на яких не було одягу.

Я бачив багато одягу, в

якому не було людей. (Джелялледдін Румі)

Будь як річка у великодушності й допомози.
Будь як сонце в ніжності й милосерді.

Будь як ніч, приховуючи недоліки інших.
Будь як мертвий у лютості й збудливості.
Будь як земля в скромності.
Будь як море в терпимості.
Будь таким, як ти виглядаєш, чи
Виглядай таким, як ти є. (Джелялледдін Румі)

Словник з теми

şehir	місто
başkent	столиця
İstanbul Boğazı	протока Босфор
Anadolu	Анатолія
Selçuk Türkleri	турки-сельджуки
Osman İmparatorluğu	Османська імперія
Kurtuluş Savaşı	Визвольна війна
Türkiye Cumhuriyeti	Турецька Республіка
müze	музей
saray	палац
camii	мечеть
tapınak	храм
liman	порт

Теми для рефератів

1. Бурса – перша столиця Османської імперії.
2. Конія – столиця Сельджукської держави.
3. Газіантеп – місто-побратим Харкова.
4. Урфа.
5. Трабзон.
6. Мардін.